

ÖZEL EK

KORONAVİRÜS (COVID-19) SALGININA KARŞI ALINAN TEDBİRLERİN İŞÇİ VE İŞVEREN ÜZERİNDEKİ MUHTEMEL OLUMSUZ ETKİLERİNİ BERTARAF ETMEK AMACIYLA VERGİ VE SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATINDA YAPILANDÜZENLEMELER-2

Hasan DÖNMEZ*

E. Gelirler Kontrolörü, Vergi Müfettişi

Okan ATAĞ**

Vergi Müfettişi

* ORCID Numarası: 0000 0002 2891 6673, Makale Geliş Tarihi: 25.04.2020, Makale Kabul Ediliş Tarihi: 29.04.2020.

** ORCID Numarası: 0000-0003-4775-5366.

GİRİŞ

Çin'in Wuhan şehrinde Aralık 2019'da ortaya çıkan ve Covid-19 adı verilen hastalığa yol açan koronavirüs kısa sürede tüm dünyaya yayıldı. Türkiye'de ise ilk koronavirüs vakası 11 Mart'ta tespit edildi. Bu kapsamda koronavirüs salgını dolayısıyla bir dizi önlemler alındı ve daha sonra alınan bu önlemlerin neden olduğu olumsuzlukları gidermek için bazı ekonomik, mali ve vergisel düzenlemeler yapıldı.

Koronavirüs salgını dolayısıyla alınan ekonomik ve vergisel tedbirlerin neler olduğunu ve vergi ve sosyal güvenlik mevzuatında yapılan düzenlemelerin neler getirdiğini, Vergi Sorunları Dergisinin Nisan 2020 sayısında "Koronavirüs (Covid-19) Salgınına Karşı Alınan Tedbirlerin İşçi ve İşveren Üzerindeki Muhtemel Olumsuz Etkilerini Bertaraf Etmek Amacıyla Vergi ve Sosyal Güvenlik Mevzuatında Yapılan Düzenlemeler" başlığı altında soru-cevap şeklinde açıklamıştık. Söz konusu çalışmadan sonra vergi ve sosyal güvenlik mevzuatında yeni değişiklikler yapılmış olup, söz konusu değişiklikler ana başlıkları ile şöyledir:

- Mücbir sebep nedeniyle ihraç kayıtlı teslimlere ilişkin ihracat süreleri uzatılmıştır.
- Mücbir sebep nedeniyle, mücbir sebep kapsamındaki mükelleflerin alımlarında kısmi KDV tevkifatının uygulanmaması durumu ortaya çıkmıştır.
- Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesine geçiş tarihi ertelenmiştir.
- Mücbir sebep halinde olan işverenlerin SGK prim ödemeleri ertelenmiştir.
- 2020/2 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi ile vergi kanunlarına ilişkin olarak duran süreler hakkında açıklamalar yapılmıştır.
- 2020/3 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi ile mükelleflerin mücbir sebep kapsamında olup olmadığının tespit edilmesine yönelik başvuruların şekli, komisyonların kurulması ve çalışma usul ve esaslarına ilişkin açıklamalar yapılmıştır.
- Birtakım ekonomik ve mali tedbirler içeren 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik Ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun¹ Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
- Bazı alacaklar ertelenmiş, bazı alacakların tahsilinden vazgeçilmiş ve bazı alacaklar yapılandırılmıştır.
- Faaliyeti durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin, ilan ve reklam vergileri ile çevre temizlik vergilerinin, faaliyeti durdurulan veya faaliyette bulunulamayan dönemlere isabet eden kısmının alınmaması konusunda düzenleme yapılmıştır.
- Belediyelerin gelir vergisi tevkifatlarının beyan ve ödeme süreleri ertelenmiştir.
- Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinde yürütülen faaliyetlerin merkezlerin dışında da yapılmasına, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri içinde yürütülen faaliyetlerin bölge dışında da yürütülmesine izin verilmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır.
- Kurumlar vergisi beyannamesinde süre uzatımı yapılmıştır.
- E-defter beratlarının yükleme süresi uzatılmıştır.
- Şubat ve Mart dönemi KDV beyannamelerinin süresi uzatılmıştır.
- Yeni koronavirüs salgını sebebiyle işverenlerin yaptıkları zorlayıcı sebep gerekçeli kısa çalışma başvuruları için uygunluk tespitinin tamamlanması beklenmeksizin, işverenlerin beyanı doğrultusunda kısa çalışma ödemesinin gerçekleştirileceği düzenlenmiştir.

¹ 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik Ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 17.04.2020 tarih ve 31102 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

- Geçici istihdam güvencesi ile 4857 sayılı İş Kanunu² kapsamında olan veya olmayan her türlü iş veya hizmet sözleşmelerine belirlenen süre ile fesih yasağı getirilmiştir.

- Yeni koronavirüs salgını sebebiyle ücretsiz izne ayrılanlar ve 15.03.2020 tarihinden sonra iş sözleşmesi feshedilen ve işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçiler için nakdi ücret desteği uygulaması başlatılmıştır.

Koronavirüs salgını doğrultusunda alınan hukuki, idari, siyasi, iktisadi, sosyal ve ekonomik tedbirlerin; borçlar hukuku, ticaret hukuku, iş hukuku, anayasa hukuku, idare hukuku, vergi hukuku gibi birçok hukuk alanını ilgilendirdiği aşikârdır. Bu çalışmada, yukarıda bahsedilen çalışmanın devamı niteliğinde olan ve söz konusu çalışmadan sonra vergi ve sosyal güvenlik mevzuatında yapılan ve yukarıda ana başlıklar halinde bahsedilen yeni düzenlemeler ele alınacak ve uygulamada akla gelmesi muhtemel sorulara mevzuat hükümleri doğrultusunda cevaplar aranacaktır.

1. KORONAVİRÜS İLE MÜCADELE KAPSAMINDA VERGİSEL ALANDA YAPILAN DÜZENLEMELER-2

Soru 1: Koronavirüs salgını nedeniyle tecil-terkin uygulaması kapsamında teslim edilen malların ihracat sürelerine ilişkin olarak ne tür bir düzenleme yapıldı?

Yaşanan koronavirüs salgını dolayısıyla, 68 Sıra No.lu Katma Değer Vergisi Sirküleri³ ile 3065 sayılı KDV Kanunu'nun⁴ 11/1-c maddesinde düzenlenen tecil-terkin uygulaması kapsamında teslim edilen malların ihracat süreleri uzatılmıştır.

Bilindiği üzere, KDV Kanun'un 11/1-c maddesine göre, ihraç edilmek şartıyla imalatçılar tarafından kendilerine teslim edilen mallara ait katma değer vergisi, ihracatçılar tarafından ödenmemekte, mükelleflerce tahsil edilmeyen ancak ilgili dönem beyannamesinde beyan edilen bu vergi, vergi dairesince tarh ve tahakkuk ettirilerek tecil olunmaktadır. Söz konusu malların, ihracatçıya teslim tarihini takip eden aybaşından itibaren 3 ay içinde ihraç edilmesi halinde, tecil edilen vergi terkin olunmaktadır. Diğer taraftan, ihracatın mücbir sebepler veya beklenmedik durumlar nedeniyle 3 ay içinde gerçekleştirilememesi halinde, en geç 3 aylık sürenin dolduğu tarihten itibaren 15 gün içinde başvuran ihracatçılara 3 aya kadar ek süre verilebilmektedir.

Bu doğrultuda, ihraç kayıtlı teslimin yapıldığı tarihi takip eden ayın başından itibaren başlayan 3 aylık sürenin sonu 1/4/2020 ile 30/6/2020 (bu tarihler dâhil) tarihleri arasına rastlayan mükellefler bakımından, ek süre için vergi dairesine başvuru yapılmaksızın bu sürenin mücbir sebep kapsamında 3 ay daha uzatılmış kabul edilmesi Gelir idaresi Başkanlığı tarafından 68 Sıra No.lu Katma Değer Vergisi Sirküleri ile uygun bulunmuştur.

Diğer taraftan, ihracat süresi belirtilen süreden önce dolmakla birlikte, ihracatın gerçekleştirilmesi için ek süre talebine ilişkin 15 günlük başvuru süresi mezkûr döneme rastlayan mükelleflerin de aynı kapsamda değerlendirileceği belirtilmiştir. Yine, daha önce mücbir sebep veya beklenmedik durum halleri nedeniyle 3 aydan kısa ek süre almış mükellefler için, alınmış olan ek sürenin dolduğu tarihin 1/4/2020 ile 30/6/2020 (bu tarihler dâhil) tarihleri arasına rastlaması halinde, söz konusu ek sürenin ilave bir başvuru-ya gerek olmaksızın 3 aya tamamlanması da uygun görülmüştür.

Soru 2: Koronavirüs salgını nedeniyle 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği doğrultusunda mücbir sebep haline alınan mükellefler KDV tevkifatı ile ilgili olarak ne yapacaklardır?

518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği⁵ ile mücbir sebep hali kapsamına alınan mükellefler, KDV Genel Uygulama Tebliği'nde⁶ yer alan açıklamalar doğrultusunda, mücbir sebep halinin devam ettiği

2 4857 sayılı İş Kanunu, 10.06.2003 tarih ve 25134 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.

3 68 Sıra No.lu Katma Değer Vergisi Sirküleri, 31/03/2020 tarih KDV-68/2020-1 sayı ile Gelir idaresi Başkanlığına duyurulmuştur.

4 3065 sayılı KDV Kanunu, 02.11.1984 tarih ve 18563 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

5 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, 24.03.2020 tarih ve 31078 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.

6 KDV Genel Uygulama Tebliği, 26.04.2014 tarih ve 28983 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.

sürece kısmi tevkifat kapsamındaki alımlarına KDV tevkifatı uygulamayacaklardır.

KDV Genel Uygulama Tebliği'nin "2.1.3.1. Kısmi Tevkifatın Mahiyeti ve Tevkifat Uygulayacak Alıcılar" başlıklı bölümünde, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na⁷ göre mücbir sebebin başladığı tarihten sona erdiği tarihe kadar geçen sürede, mücbir sebepten yararlanan mükelleflerin vergisel ödevlerinin erteleneceği ve bu kapsamda beyanname verme yükümlülükleri ileri tarihe ertelenen mükelleflerin mücbir sebep halinde bulunduğu sürece kısmi tevkifat kapsamındaki alımlarında tevkifat uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Buna göre, 518 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği ve KDV Genel Uygulama Tebliği'nde yer alan açıklamalar doğrultusunda, mücbir sebep kapsamına alınan mükellefler, mücbir sebep hali süresince kısmi KDV tevkifatı kapsamında bir mal veya hizmet alımı yaparlarsa, KDV tevkifatı yapmayacaklar, buna istinaden kendileri adına satıcı tarafından düzenlenecek faturalarda KDV tevkifatı göstermeyecekler ve faturalarda hesaplanacak KDV'nin tamamını satıcıya ödeyeceklerdir.

Öte taraftan söz konusu düzenleme, kısmi tevkifat kapsamına alınan mal teslimleri ile hizmet ifaları için geçerli olup, tam tevkifat kapsamına alınan işlemlere herhangi bir etkisi bulunmamaktadır. Bu nedenle mücbir sebep hali süresince tam tevkifata tabi bir işlem yapılırsa KDV hesaplanarak tam tevkifat yapılacaktır.

Soru 3: Koronavirüs salgını nedeniyle SGK prim ödemelerinde ne tür bir erteleme oldu?

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının 2 Nisan 2020 tarihli duyurusu ile;

1) 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği uyarınca 1/4/2020 - 30/6/2020 (bu tarihler dâhil) tarihleri arasında mücbir sebep halinde olduğu kabul edilen;

- a) Ticari, zirai ve mesleki kazanç yönünden gelir vergisi mükellefiyeti bulunan mükelleflere,
- b) Korona virüs salgınından doğrudan etkilenen ve ana faaliyet alanı itibarıyla;
  - Alışveriş merkezleri dâhil perakende,
  - Sağlık hizmetleri,
  - Mobilya imalatı,
  - Demir çelik ve metal sanayii,
  - Madencilik ve taş ocakçılığı,
  - Bina inşaat hizmetleri,
  - Endüstriyel mutfak imalatı,
  - Otomotiv imalatı ve ticareti ile otomotiv sanayii için parça ve aksesuar imalatı,
  - Araç kiralama,
  - Depolama faaliyetleri dâhil lojistik ve ulaşım,
  - Sinema ve tiyatro gibi sanatsal hizmetler,
  - Matbaacılık dâhil kitap, gazete, dergi ve benzeri basılı ürünlerin yayımcılık faaliyetleri,
  - Tur operatörleri ve seyahat acenteleri dâhil konaklama faaliyetleri,
  - Lokanta, kiraathane dâhil yiyecek ve içecek hizmetleri,

⁷ 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 10.01.1961 tarih ve 10705 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanmıştır.

– Tekstil ve konfeksiyon imalatı ve ticareti,

– Halkla ilişkiler dâhil etkinlik ve organizasyon hizmetleri sektörlerinde faaliyette bulunan mükellefler,

c) Ana faaliyet alanı itibarıyla işçileri Bakanlığınca alınan tedbirler kapsamında geçici süreliğine faaliyetlerine ara verilmesine karar verilen işyerlerinin bulunduğu sektörlerde faaliyette bulunan mükelleflere ait,

işyerlerinde 5510 sayılı Kanun'un⁸ 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı çalıştıran özel sektör işverenlerinin,

2) Köy ve mahalle muhtarları ile isteğe bağlı sigortalılar hariç kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan,

a) Ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanlar,

b) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar,

c) Tarımsal faaliyette bulunanlar,

d) Tüzel kişilikleri yukarıda belirtilen ve ana faaliyet alanları itibarıyla mücbir sebep halinde olduğu kabul edilen; anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortaklarından,

5510 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında (Bağ-Kur) sigortalısı olanların,

Nisan ayı sonuna kadar ödenmesi gereken Mart ayına ait sigorta primlerinin ödeme süresi 2/11/2020 tarihine, Mayıs ayı sonuna kadar ödenmesi gereken Nisan ayına ait sigorta primlerinin ödeme süresi 30/11/2020 tarihine ve Haziran ayı sonuna kadar ödenmesi gereken Mayıs ayına ait sigorta primlerinin ödeme süresi ise 31/12/2020 tarihine ertelenmiştir.

3) Ayrıca, işçileri Bakanlığınca alınan tedbirler uyarınca 65 yaşını doldurmuş veya kronik rahatsızlığı bulunması nedeniyle sokağa çıkma yasağı kapsamına giren gerçek kişi işverenler ile isteğe bağlı sigortalılar hariç 5510 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılardan;

a) 22/3/2020 tarihi ile mücbir sebep döneminin sonuna kadar 65 yaşını doldurmuş olanların,

b) Kronik rahatsızlığını sağlık kuruluşlarından alınacak muteber belgelerle ispat ve tevsik edenlerin,

mücbir sebep dönemi boyunca tahakkuk edecek sigorta primleri, **sokağa çıkma yasağının sona ereceği günü takip eden 15'inci günün sonuna kadar ertelenmiştir.**

Diğer yandan; erteleme nedeniyle 5510 sayılı Kanun'un 89'uncu maddesinde belirtilen gecikme cezası ve gecikme zammının uygulanmayacağı ve 5510 sayılı Kanuna göre Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi gereken her türlü bilgi, belge ve beyanname ile yapılması gereken başvuruların sürelerinde ertelemeye gidilmemiş olduğu söz konusu duyuruda belirtilmiştir.

Soru 4: Koronavirüs salgını nedeniyle muhtasar ve prim hizmet beyannamesine ilişkin yapılan değişiklik nedir?

Bilindiği üzere, hâlihazırda Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi uygulaması pilot iller konumunda olan Amasya, Bartın, Bursa, Çankırı, Eskişehir, Kırşehir ve Konya illerinde bulunan mükellefler bakımından başlamıştı. Diğer illerde bulunan mükellefler bakımından ise ilk defa 01/03/2020 tarihinde yürürlüğe girip Nisan ayında verilecek olan Mart dönemi beyannameleri için uygulanacaktı.

8 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 16.06.2006 tarih ve 26200 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanmıştır.

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği (1 Sıra No.lu)⁹’nde değişiklik yapılmak suretiyle, belirtilen pilot iller dışında kalan illerde Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin yürürlük tarihi, Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği (Sıra No: 1)¹⁰’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No:8)¹⁰ ile 01/07/2020 tarihine ertelenmiştir. Bu doğrultuda, pilot iller dışındaki illerde bulunan mükellefler ilk Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamelerini Temmuz dönemi için Ağustos ayında vereceklerdir.

Soru 5: Koronavirüs salgını nedeniyle 7226 sayılı Kanun ile bazı süreler durdurulmuştu. Bu doğrultuda gelir idaresinin duran süreler ile ilgili olarak yapmış olduğu belirlemeler nelerdir?

Hatırlanacağı üzere, 7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu’nun¹¹ Geçici 1’inci maddesiyle koronavirüs salgını sebebiyle ve yargı alanındaki hak kayıplarının önlenmesi amacıyla;

a) Dava açma, icra takibi başlatma, başvuru, şikâyet, itiraz, ihtar, bildirim, ibraz ve zamaşaşımı süreleri, hak düşürücü süreler ve zorunlu idari başvuru süreleri de dâhil olmak üzere bir hakkın doğumu, kullanımı veya sona ermesine ilişkin tüm süreler; 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile usul hükmü içeren diğer kanunlarda taraflar bakımından belirlenen süreler ve bu kapsamda hâkim tarafından tayin edilen süreler ile arabuluculuk ve uzlaştırma kurumlarındaki süreler 13/3/2020 (bu tarih dâhil) tarihinden itibaren,

b) 2004 sayılı icra ve iflas Kanunu ile takip hukukuna ilişkin diğer kanunlarda belirlenen süreler ve bu kapsamda hâkim veya icra ve iflas daireleri tarafından tayin edilen süreler; nafaka alacaklarına ilişkin icra takipleri hariç olmak üzere tüm icra ve iflas takipleri, taraf ve takip işlemleri, yeni icra ve iflas takip taleplerinin alınması, ihtiyati haciz kararlarının icra ve infazına ilişkin işlemler 22/3/2020 (bu tarih dâhil) tarihinden itibaren,

30/4/2020 (bu tarih dâhil) tarihine kadar durdurulmuştu.

Bu doğrultuda; Gelir idaresi Başkanlığı, 2020/2 Seri No.lu Uygulama iç Genelgesi¹² ile 7226 sayılı Kanun’un Geçici 1’inci maddesi hükmü uyarınca, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda taraflar bakımından belirlenen sürelerin ve bu kapsamda hâkim tarafından tayin edilen sürelerin, yine 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında cezada indirim talep etme, uzlaşma başvurusu, kanun yolundan vazgeçme ve dava açma süreleri gibi bir hakkın doğumu, kullanımı ve sona ermesine ilişkin sürelerin 30/4/2020 tarihine kadar durduğunu belirtmiştir.

Yine Gelir idaresi Başkanlığı, 2020/2 Seri No.lu Uygulama iç Genelgesi ile benzer şekilde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun¹³ kapsamında işlemler ve sürelerin de 30/4/2020 tarihine kadar durduğunu belirtmiştir.

Öte taraftan, 2480 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı¹⁴ (Yargı Alanındaki Hak Kayıplarının Önlenmesi Amacıyla Getirilen Durma Süresinin Uzatılmasına Dair Karar) ile 7226 sayılı Kanun’un geçici 1’inci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen durma süresi, 4734 sayılı Kamu ihale Kanunu’nda öngörülen zorunlu idari başvuru yoluna ilişkin süreler hariç, 01/05/2020 (bu tarih dâhil) tarihinden 15/06/2020 (bu tarih dâhil) tarihine kadar (salgın hastalığın yayılma tehlikesinin daha önce ortadan kalkması halinde yeniden değerlendirilmek üzere) uzatılmıştır.

9 Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği (1 Sıra No.lu), 18.02.2017 tarih ve 29983 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.

10 Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği (Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No:8), 04/04/2020 tarih ve 31089 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

11 7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 26 Mart 2020 tarih ve 31080 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.

12 2020/2 Seri No.lu Uygulama iç Genelgesi, 31.03.2020 tarih ve 29537098-010.06.01(66)-E.41721 sayı ile Gelir idaresi Başkanlığı tarafından bütün vergi dairesi başkanlıklarına gönderilmiştir.

13 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 28.07.1953 tarih ve 8469 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.

14 2480 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 30/04/2020 tarih ve 31114 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.

Soru 6: Koronavirüs salgını nedeniyle alınan tedbirlerden etkilenen mükelleflerle ilgili olarak 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği yayımlanmıştır. Bu kapsamda söz konusu tebliğde tereddüt edilen hususlar ile ilgili olarak gelir idaresi tarafından yapılan açıklamalar nelerdir?

Gelir idaresi Başkanlığı tarafından, 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile ilgili olarak tereddüt edilen hususları açıklamak ve söz konusu Tebliğin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla, 2020/3 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi¹⁵ yayımlanmış ve bütün vergi dairesi başkanlarına gönderilmiştir.

2020/3 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi ile mücbir sebep halinin başlangıcı, mücbir sebep hali kapsamına giren mükellefler, ana faaliyet koduyla ilgili başvurular, başvuruların şekli, Ana Faaliyet Kodu Değerlendirme Komisyonunun kuruluşu, mükelleflerin ertelenecek vergi ödevleri ve diğer hususlar ile ilgili olarak açıklamalar yapılmış ve 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde açık olmayan hususlar netleştirilmiştir.

Soru 7: Koronavirüs salgını nedeniyle hangi mükelleflerin mücbir sebep hali kapsamında olup olmadığının tespitinde ana faaliyet alanlarının dikkate alınacağı belirtilmiştir. Bu noktada ana faaliyet alanları ile ilgili olarak bir belirleme yapıldı mı? Ana faaliyet kodundan kasıt nedir?

Mücbir sebep hali kapsamına alınan sektörlerin (ana faaliyet alanlarının) tespit edilmesinde 24/03/2020 tarihi itibarıyla vergi dairesi kayıtlarında yer alan ana faaliyet kodlarının dikkate alınacağı 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nin 3'üncü maddesinde belirtilmişti. Bu noktada, 2020/3 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi'nde ana faaliyet kodundan kasıtın, mükelleflerin vergi sicil kayıtlarında ilk sırada yer alan altı haneli NACE meslek kodunun¹⁶ olduğu belirtilmiştir.

Soru 8: Koronavirüs salgını nedeniyle mükellefler ana faaliyet alanı olarak mücbir sebep halinde sayılan sektörlerde fiilen iştiğal ettiğini nasıl tevsik ve ispat edecektir?

2020/3 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi'nde mükelleflerin vergi dairesi kayıtlarındaki ana faaliyet kodu itibarıyla 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde sayılan sektörler arasında bulunmamasına rağmen ana faaliyet alanı olarak bu sektörlerden herhangi birisinde fiilen iştiğal ettiğini ispat ve tevsik etmesi halinde, mükelleflerin mücbir sebep kapsamında olup olmadığının tespitinde ana faaliyet kodu (NACE kodu) yerine fiilen iştiğal edilen ana faaliyet alanının dikkate alınacağı ve sicil kayıtlarındaki ana faaliyet kodunun yeni duruma göre düzeltileceği belirtilmiştir.

Mükelleflerin bu kapsamdaki başvurularını, fiilen iştiğal edilen ana faaliyet alanını ispat etmeye matuf tüm belgelerin yer aldığı "Ana Faaliyet Kodu Değişikliği Raporu" doğrultusunda interaktif Vergi Dairesi üzerinden yapacağı yine söz konusu Genelge'de belirtilmiştir.

Diğer yandan; ana faaliyet kodu değişikliği için mükelleflerin esas alınmasını istediği ana faaliyet alanından (ana faaliyet kodu olarak kaydedilmesi gerektiğini iddia ettiği faaliyet kodundan) elde ettiği brüt hasılatın, diğer faaliyet kodlarından elde ettiği brüt hasılatın fazla olması gerektiği, brüt hasılatın tespitinde ise 2019 hesap dönemi veya 2019 IV. geçici vergi dönemi, özel hesap dönemine tabi mükelleflerde 2019 yılında sonuçlanan özel hesap dönemi, bir yıldan kısa süredir faaliyette bulunulması durumunda faaliyette bulunulan dönem sonuçlarının dikkate alınacağı da mezkûr Genelge'de belirtilmiştir.

Yine, söz konusu Genelge'de, mükelleflerin ana faaliyet kodunun değiştirilmesi işlemlerinin, Ana Faaliyet Kodu Değerlendirme Komisyonu'nun olumlu mütalaası ve vergi dairesi başkanının veya görevlendirileceği grup müdürünün onayıyla gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

¹⁵ 2020/3 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi, Gelir idaresi Başkanlığı tarafından 03.04.2020 tarih ve 80100189-105[13-1540]-E.42718 sayılı ile bütün vergi dairesi başkanlıklarına gönderilmiştir.

¹⁶ NACE kodu, işyerinin faaliyette bulunduğu alanına ilişkin bilgi veren bir koddur. Bir kodlama sistemi olan "NACE" Avrupa'da ekonomik faaliyetlerle ilgili istatistik üretilmesi ve yayılması amacıyla yönelik bir başvuru kaynağıdır. Açılımı "Nomenclature des Activités Économiques dans la Communauté Européenne" şeklindedir ve ismini bunun baş harflerinden alır. NACE kodu uygulaması, ekonomik faaliyetlere ilişkin istatistik verileri dünya standartlarında karşılaştırma açısından da oldukça önemli bir araçtır. NACE kodu aynı zamanda iş yerlerinin çalıştıkları alanlara göre oluşturulan altı haneli bir koddur. Bu sebeple altılı faaliyet kodu olarak da bilinmektedir. (Kaynak: Uyumsoft, "NACE Kodu Nedir, Ne İşe Yarar?" <https://www.uyumsoft.com/nace-kodu-nedir-ne-ise-yarar/>, Erişim Tarihi: 24.04.2020.)

Soru 9: Koronavirüs salgını nedeniyle şirketlerin kar dağıtımıyla ilgili yapılan düzenlemeler nelerdir?

Koronavirüs salgının olumsuz etkileri ile mücadele noktasında, 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik Ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun doğrultusunda yeni birtakım ekonomik ve mali tedbirler içeren hükümler getirilmiştir.

Bu doğrultuda, 7244 sayılı Kanun ile sermaye şirketlerinin kar dağıtımı sınırlandırılmıştır. Şöyle ki; 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na¹⁷ eklenen Geçici 13'üncü madde ile sermaye şirketlerinde, 30/9/2020 tarihine kadar;

- 2019 yılı net dönem kârının yalnızca yüzde 25 dağıtımına karar verilebileceği,
  - Geçmiş yıl kârları ve serbest yedek akçelerin dağıtımına konu edilemeyeceği,
  - Genel kurulca yönetim kuruluna kâr payı avansı dağıtım yetkisi verilemeyeceği,
- hükme bağlanmıştır.

Ayrıca; devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin ve sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait fonların, doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip olduğu şirketler hakkında bu hükmün uygulanmayacağı belirtilmiş ve belirtilen süreleri üç ay uzatma ve kısaltma konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmiştir.

Soru 10: Koronavirüs salgını nedeniyle alınan tedbirler kapsamında 7244 sayılı Kanun ile hangi alacaklarda erteleme, tahsilden vazgeçme veya yapılandırma yapıldı?

Covid-19 salgını kaynaklı zorlayıcı sebepler gerekçesiyle, 7244 sayılı Kanun ile bazı alacaklar ertelenmiş, bazı alacakların tahsilinden vazgeçilmiş veya bazı alacaklar yapılandırılmıştır.

Bu doğrultuda;

a) Hazine taşınmazlarına ilişkin olarak sözleşmeye istinaden ödenmesi gereken (satış, kira, ön izin, irtifak hakkı, kullanma izni, hasılat payı ve benzeri) bedeller ile ecrimisil bedellerinden 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin olarak tahsil edilmesi gerekenleri başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle erteleme konusunda Çevre ve Şehircilik Bakanına yetki verilmiştir. Bu süreler, bitiminden itibaren Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından 3 aya kadar uzatılabilecektir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilecektir.

b) Turizm tesisi maksadıyla verilen izinler hariç olmak üzere Devlet ormanlarında gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri adına verilen izinler ile Orman Genel Müdürlüğü tarafından kiraya verilen mesire yerleri ve taşınmazlardan 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken bedeller başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenmiştir. Bu erteleme süresini bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatma konusunda Tarım ve Orman Bakanına yetki verilmiştir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilecektir. Ayrıca verilen izinlerin erteleme dönemi içerisinde tahakkuk eden ilk yıl bedellerine karşılık banka teminat mektubu alınarak yer teslimi yapılabilecektir.

c) 2873 sayılı Millî Parklar Kanununa tabi yerlerde 2886 sayılı Devlet ihale Kanunu hükümlerine göre yapılan kiralamalardan 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken bedeller başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenmiştir. Bu süreleri bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatma konusunda Tarım ve Orman Bakanına yetki verilmiştir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilecektir.

¹⁷ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarih ve 27846 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanmıştır.

d) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazlara ilişkin olarak ilgili mevzuatınca yapılan satış, ecrimisil ve kiralamadan kaynaklanan bedellerin veya tutarların 19/3/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken kısımlarının 3 ay süreyle ertelenmesi konusunda belediye meclislerine ve bağlı kuruluşların yetkili karar organlarına yetki verilmiştir. Bu süreleri bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatma konusunda da Çevre ve Şehircilik Bakanı ve İçişleri Bakanına yetki verilmiştir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilecektir. Ayrıca, faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin olarak kira bedelleri yukarıda sayılan kuruluşlarca tahsil edilmeyecektir.

e) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarının gelir vergisi tevkifatı beyan ve ödeme süreleri, tüm sosyal sigorta prim ödemeleri ile DSİ Genel Müdürlüğüne yaptıkları yıllık taksit ödemelerinden Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenler 3 ay ertelenmiştir. Bu süreleri bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatma konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmiştir. Bunlar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilecektir. Erteleme süresince 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda yer alan tarh ve ceza kesme zamaşımı süreleri işlemeyecek ve zamaşımı işlemeyen süreler kadar uzayacaktır.

f) Konutlara ve faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işyerlerine ilişkin su faturası borçlarının belediyeler tarafından 3 ay süreyle ertelenebilmesi konusunda belediye meclislerine yetki verilmiştir. Bu süreleri bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatma konusunda yine belediye meclisleri yetkilidir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilecektir.

g) Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin yıllık ilan ve reklam vergileri ile yıllık çevre temizlik vergilerinin, faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunulamayan dönemlere isabet eden kısımları alınmayacaktır.

h) Büyükşehir belediyeleri ile belediyeler, kendisinden izin veya ruhsat almak ya da hat kiralamak suretiyle çalışan gerçek ve tüzel kişilere, toplu taşıma hizmetinin kesintisiz olarak yürütülebilmesiyle sınırlı olacak şekilde, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık süreyle sınırlı olmak üzere belediye meclisi kararıyla; gelir desteği ödemesi yapılabilecektir. Belirlenen döneme tekbül eden ruhsat, izin, hat kirası borçlarını faizsiz olarak 3 ay ertelenebilecektir. Çevre ve Şehircilik Bakanına bu süreleri, bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatma yetkisi verilmiştir. Ruhsat, izin, hat kirası borçları ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilecektir.

i) Yükseköğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanunu kapsamındaki kredi borçları, başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenmiştir. Bu süreyi bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatma konusunda Gençlik ve Spor Bakanına yetki verilmiştir. Söz konusu borçlar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı, faiz veya Yi-ÜFE uygulanmadan tahsil edilecektir.

j) Tarım satış kooperatifleri birliklerinin yeniden yapılandırılan ve yılda bir taksit olmak üzere ödenen Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kaynaklı kredi borçlarının 2020 yılına ait borç taksit ödemesi faizsiz olarak 2021 yılına ertelenmiş, 2021 yılı dâhil daha sonraki yıllarda ödenecek taksit tutarları da faizsiz olarak birer yıl ertelenmiştir.

Soru 11: Koronavirüs salgını nedeniyle alınan vergisel tedbirler kapsamında faaliyeti durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin ilan ve reklam vergisi ile çevre temizlik vergisine ilişkin olarak ne tür bir düzenleme yapıldı?

Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebepler gerekçesiyle; 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1'inci maddesinin 1-g bendinde, faaliyeti durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin, yıllık ilan ve reklam vergileri ile yıllık çevre temizlik vergile-

rinin, faaliyeti durdurulan veya faaliyette bulunulamayan dönemlere isabet eden kısmının alınmayacağı belirtilmiştir.

Soru 12: Koronavirüs salgını nedeniyle alınan vergisel tedbirler kapsamında belediyelerin gelir vergisi tevkifatlarının beyan ve ödeme sürelerinde ne tür bir erteleme yapıldı?

7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1'inci maddesinin 1-d bendinde yapılan düzenlemeyle, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarının gelir vergisi tevkifatı beyan ve ödeme sürelerinin, düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenlerin 3 ay erteleneceği belirtilmiştir.

Ayrıca aynı bentte; ertelenen bu sürenin bitiminden itibaren 3 aya kadar Cumhurbaşkanı tarafından uzatılabileceği, söz konusu gelir vergisi tevkifatının ertelenen süre sonunda ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edileceği ve erteleme süresince 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda yer alan tarh ve ceza kesme zamaanaşımı sürelerinin işlemeyeceği ve zamaanaşımının işlemeyen süreler kadar uzayacağı da belirtilmiştir.

Soru 13: Koronavirüs salgını nedeniyle alınan tedbirler kapsamında ar-ge ve tasarım merkezleri ile teknoloji geliştirme bölgelerinde yapılan faaliyetlerin ilgili teşviklerden yararlandırılması usulünde ne tür bir değişiklik yapıldı?

7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2'nci maddesinin 2-ğ bendinde; 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinde yürütülen faaliyetlerin Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri dışında da yapılmasına, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında bölge sınırları içinde yürütülen faaliyetlerin bölge dışında da yürütülmesine 11/3/2020 tarihinden itibaren 4 ay süreyle sınırlı olmak üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından izin verilebileceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca aynı bentte; izin verilecek olan bu sürenin bitiminden itibaren Sanayi ve Teknoloji Bakanınca 3 aya kadar uzatılabileceği ve izin verilmesi durumunda, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bilgilendirilmesi kaydıyla, 5746 sayılı Kanun ile 4691 sayılı Kanun kapsamındaki indirim, istisna, destek ve teşviklerden yararlanmaya devam edileceği belirtilmiştir.

Soru 14: Koronavirüs salgını nedeniyle alınan vergisel tedbirler kapsamında kurumlar vergisi ile ilgili olarak ne tür bir erteleme yapıldı?

Koronavirüs salgını nedeniyle alınan vergisel tedbirler kapsamında, 127 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Sirküleri¹⁸ ile 30 Nisan 2020 günü sonuna kadar verilmesi gereken 2019 hesap dönemine ait kurumlar vergisi beyannamelerinin verilme süreleri ile bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin ödeme süreleri 1 Haziran 2020 Pazartesi günü sonuna kadar uzatılmıştır.

Soru 15: Koronavirüs salgını nedeniyle alınan vergisel tedbirler kapsamında nisan ayında oluşturulması gereken e-defterler ve sisteme yüklenmesi gereken e-defter beratları ile ilgili olarak ne tür bir düzenleme yapıldı?

Koronavirüs salgını nedeniyle alınan vergisel tedbirler kapsamında, 128 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Sirküleri¹⁹ ile 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde belirtilen mücbir sebepler kapsamında olmayan kurumlar vergisi mükelleflerinin 30 Nisan 2020 günü sonuna kadar oluşturulması ve imzalanması gereken e-defterlerin oluşturulma ve imzalanma süresi ile aynı sürede Gelir idaresi Başkanlığı Bilgi İşlem Sistemine yüklenmesi gereken e-defter beratlarının yüklenme süresi 1 Haziran 2020 Pazartesi günü sonuna kadar uzatılmıştır.

¹⁸ 127 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Sirküleri, 17/04/2020 tarih ve VUK-127/ 2020-6 sayı ile Gelir idaresi Başkanlığınca duyurulmuştur.

¹⁹ 128 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Sirküleri, 20/04/2020 tarih ve VUK-128/2020-7 sayı ile Gelir idaresi Başkanlığınca duyurulmuştur.

Soru 16: Koronavirüs salgını nedeniyle alınan vergisel tedbirler kapsamında defter-beyan sistemine yapılması gereken kayıt süresinde ne tür bir değişiklik yapıldı?

Koronavirüs salgını nedeniyle alınan vergisel tedbirler kapsamında, 128 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Sirküleri ile ticari kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerin, 30 Nisan 2020 günü sonuna kadar Defter-Beyan Sistemine kaydedilmesi gereken Ocak-Şubat-Mart dönemlerine ilişkin alış ve giderler ile satış ve hasılatlara ilişkin kayıt süresi 31 Temmuz 2020 Cuma günü sonuna kadar uzatılmıştır.

Soru 17: Koronavirüs salgını nedeniyle alınan vergisel tedbirler kapsamında şubat ve mart dönemleri KDV beyannamelerinin verilmesi ile ilgili olarak ne tür bir erteleme yapıldı?

Koronavirüs salgını nedeniyle alınan vergisel tedbirler kapsamında, 129 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Sirküleri²⁰ ile 24 Nisan 2020 tarihine kadar verilmesi gereken Şubat ve 27 Nisan 2020 tarihine kadar verilmesi gereken Mart (vergilendirme dönemi üç aylık olan mükelleflerin 2020/Ocak-Şubat-Mart dönemi dâhil) dönemlerine ait KDV beyannamelerinin verilme süreleri ile bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin ödeme süreleri 28 Nisan 2020 Salı günü sonuna kadar uzatılmıştır.

2. KORONAVİRÜS İLE MÜCADELE KAPSAMINDA SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATINDA YAPILAN DÜZENLEMELER-2

Vergi Sorunları Dergisinin Nisan 2020 sayısında yayımlanan ilk çalışmamızda, koronavirüs ile mücadele kapsamında sosyal güvenlik mevzuatında yapılan düzenlemeler bölümünde, 7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında yapılan düzenlemelere yer verilmişti. Söz konusu çalışmadan sonra 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun yayımlanmıştır. Bu doğrultuda, bu bölümde 7244 sayılı Kanun kapsamında koronavirüs salgınının olumsuz etkilerini azaltmak adına sosyal güvenlik mevzuatında yapılan yeni düzenlemelere soru-cevap şeklinde yer verilecektir.

Soru 18: Koronavirüs salgını nedeniyle alınan tedbirler doğrultusunda 7244 sayılı Kanun kapsamında "Kısa Çalışma Ödeneği"ne ilişkin "Kısa Çalışma Uygunluk Tespiti" kapsamında yapılan düzenlemeler nelerdir?

Koronavirüs salgını kapsamında yapılan düzenlemelerin yer aldığı bir önceki makalemizde; 7226 sayılı Kanun'un 41'inci maddesi ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na²¹ eklenen geçici 23'üncü maddeden bahsetmiştik. Maddeye göre; 30.06.2020 tarihine kadar geçerli olmak üzere, koronavirüs kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle yapılan kısa çalışma başvuru şartları yeniden belirlenmiştir.

Bu düzenlemelere ek olarak, 7244 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun geçici 23'üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesine "başvurular," ibaresinden sonra gelmek üzere "uygunluk tespitleri hariç olmak üzere" ibaresi eklenmiştir. Ayrıca, 7244 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun geçici 23'üncü madde eklenmiştir. Böylelikle, yeni koronavirüs salgını sebebiyle işverenlerin yaptıkları zorlayıcı sebep gerekçeli kısa çalışma başvuruları için uygunluk tespitinin tamamlanması beklenmeksizin, işverenlerin beyanı doğrultusunda kısa çalışma ödemesi gerçekleştirilecektir. Daha sonra tamamlanan denetimlerin sonucuna göre, işverenin hatalı bilgi ve belge vermesi nedeniyle yapılan fazla ve yersiz ödemeler ise yasal faizi ile birlikte işverenden tahsil edilecektir.

İlgili düzenleme, 29.02.2020 tarihinden itibaren uygulanmak üzere 17.04.2020 tarihinde (yayım tarihi) yürürlüğe girmiştir.

Soru 19: Koronavirüs salgını nedeniyle alınan tedbirler doğrultusunda 7244 sayılı Kanun kapsamında "Geçici İstihdam Güvencesi" ve "Ücretsiz İzin"e ilişkin yapılan düzenlemeler nelerdir?

7244 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesi ile 4857 sayılı İş Kanunu'na geçici 10'uncu madde eklenmiştir. Bu

²⁰ 129 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Sirküleri, 21/04/2020 tarih ve VUK-129/ 2020-8 sayılı ile Gelir idaresi Başkanlığı'na duyurulmuştur.

²¹ 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu, 08.09.1999 tarih ve 23810 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.

düzenleme kapsamında geçici bir istihdam güvencesi sağlanması amaçlamıştır.

Bu madde uyarınca; 4857 sayılı Kanun kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın her türlü iş veya hizmet sözleşmesi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay süreyle 4857 sayılı Kanun'un 25'inci maddesinin birinci fıkrasının (II) numaralı bendinde ve diğer kanunların ilgili hükümlerinde yer alan ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzeri sebepler dışında işveren tarafından feshedilemez.

ilgili maddede 4857 sayılı Kanun kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın her türlü iş veya hizmet sözleşmesi denilerek, sadece 4857 sayılı Kanun kapsamında değil, 5953 sayılı Basın İş Kanunu²², 854 sayılı Deniz İş Kanunu²³ ve 6098 sayılı Borçlar Kanunu²⁴ kapsamında kurulan iş ilişkileri de düzenlemenin kapsamına dâhil edilmiştir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç aylık süreyi geçmemek üzere işveren, işçiyi tamamen veya kısmen ücretsiz izne ayırabilir. 4857 sayılı Kanun'da sayılan sınırlı haller dışında, işveren ve işçinin kabulüne dayanması gereken ücretsiz izin, uygulamanın dışına çıkılarak bu düzenleme kapsamında ücretsiz iznin işverenin tek taraflı talebi ile kullanılmasına imkân tanınmıştır. Bu nedenle, madde kapsamında ücretsiz izne ayrılmak, işçiye haklı nedene dayanarak sözleşmeyi fesih hakkı vermemektedir.

İşverenin fesih yasağına aykırı olarak işçinin iş sözleşmesini feshetmesi durumunda yasağa aykırılığa bağlanan idari para cezası yaptırımı düzenlenmiştir. Bu kapsamda, madde hükümlerine aykırı olarak iş sözleşmesini fesheden işveren veya işveren vekiline, sözleşmesi feshedilen her işçi için fiilen işlendiği tarihteki aylık brüt asgari ücret tutarında idari para cezası verilir.

Ayrıca; Cumhurbaşkanı, fesih yasağı ve ücretsiz izne ilişkin üç aylık bu süreyi altı aya çıkartmaya yetkili kılınmıştır.

Soru 20: Koronavirüs salgını nedeniyle alınan tedbirler doğrultusunda 7244 sayılı Kanun kapsamında "Nakdi Ücret Desteği"ne ilişkin yapılan düzenlemeler nelerdir?

7244 sayılı Kanun'un 7'inci maddesi ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na geçici 24'üncü madde eklenmiştir.

Bu madde uyarınca; maddenin yürürlüğe girdiği tarihte (17.04.2020) iş sözleşmesi bulunmakla birlikte 4857 sayılı Kanun'un geçici 10'uncu maddesi uyarınca işveren tarafından ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler ile 15.3.2020 tarihinden sonra 51'inci madde kapsamında iş sözleşmesi feshedilen ve bu Kanun'un diğer hükümlerine göre işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçilere, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylıklı aylığı almamak kaydıyla ve 4857 sayılı Kanun'un geçici 10'uncu maddesinde yer alan fesih yapılamayacak süreyi geçmemek üzere, bu süre içinde ücretsiz izinde buldukları veya işsiz kaldıkları süre kadar, Fondan günlük 39,24 Türk lirası (aylık 1.177,20) nakdi ücret desteği verilecektir. Yapılan ödemelerden damga vergisi (binde 7,59 oranında) hariç herhangi bir kesinti yapılmayacaktır.

Ücretsiz izne ayrılarak nakdi ücret desteğinden yararlanan işçinin fiilen çalıştırıldığının tespiti halinde işverene, bu şekilde çalıştırılan her işçi ve çalıştırıldığı her ay için ayrı ayrı olmak üzere fiilen işlendiği tarihteki aylık brüt asgari ücret tutarında çalışma ve iş kurumu il müdürlüklerince idari para cezası uygulanacak ve ödenen nakdi ücret desteği ödeme tarihinden itibaren işleyecek kanuni faizi ile birlikte işverenden tahsil edilecektir.

Bu madde kapsamında nakdi ücret desteğinden yararlananlardan 5510 sayılı Kanunu'na göre genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamına girmeyen kişiler de genel sağlık sigortalısı sayılacak ve genel sağlık sigortasına ilişkin primleri İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacaktır. Yine, ücretsiz izne ayrılan işçiler genel sağlık sigortasından yararlanmaya devam edecek ve genel sağlık sigortasına ilişkin primleri de bu süre boyunca İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacaktır.

22 5953 sayılı Basın İş Kanunu, 20/6/1952 tarih ve 8140 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.

23 854 sayılı Deniz İş Kanunu, 29/4/1967 tarih ve 12586 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.

24 6098 sayılı Borçlar Kanunu, 4/2/2011 tarih ve 27836 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.

Nakdi ücret desteğinin süresi; ücretsiz izne ayrılanlar için 17.04.2020-17.07.2020 tarihleri arasında ücretsiz izinli olunan süreleri, 15.03.2020 tarihinden sonra iş sözleşmesi feshedilen ve işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçiler için 17.04.2020-17.07.2020 tarihleri arasında işsiz olarak geçen süreleri kapsamaktadır.

Diğer yandan, Cumhurbaşkanı nakdi ücret desteğinden yararlanma süresini 6 aya kadar çıkartmaya yetkili kılınmıştır. Cumhurbaşkanı tarafından 4857 sayılı Kanun'un geçici 10'uncu maddesinde yer alan fesih yapılamayacak sürenin uzatılması halinde ise nakdi ücret desteği de aynı süre için uzatılacaktır.

Son olarak, nakdi ücret desteği uygulamasına ilişkin olarak Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından 22.04.2020 tarihli "4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun Geçici 24'üncü Maddesi Kapsamında Yapılacak Nakdi Ücret Desteği Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar" yayımlanmıştır.

SONUÇ

Çin'de ortaya çıkan, Antarktika hariç tüm kıtalara ve ülkemizle birlikte 170'ten fazla ülkeye yayılan koronavirüs salgını nedeniyle, ülkemizde de bir dizi önlemler alındı. Ülkemizde koronavirüs salgınına karşı alınan bu önlemlerin, ekonomiye olumsuz etkilerinin olacağı düşünülerek bu kapsamda bazı ekonomik ve vergisel düzenlemeler yapıldı. Vergi Sorunları Dergisinin Nisan 2020 sayısında yayımlanan ilk çalışmamızda ilgili düzenlemeler soru-cevap şeklinde açıklanmıştı. Söz konusu çalışmadan sonra vergi ve sosyal güvenlik mevzuatında yeni değişiklikler yapılmıştır. Yine bu çalışmamızda da ülkemizde yaşanan koronavirüs salgını tehdidi sonrası alınan ekonomik ve mali tedbirler genel olarak değerlendirilmiş, vergi ve sosyal güvenlik mevzuatında yapılan düzenlemelere ilişkin soru-cevap şeklinde açıklamalar yapılarak, söz konusu düzenlemeler kapsamındaki tedbirlerin nasıl uygulanacağı mevzuat hükümleri doğrultusunda aydınlatılmaya çalışılmıştır.

Öte taraftan, koronavirüs salgının ekonomiye olumsuz yansımalarını bertaraf etmek için bugüne kadar pek çok ekonomik, mali ve vergisel tedbirlerin açıklandığı görülmektedir. Bu doğrultuda, izleyen dönemlerde de yeni tedbirlerin alınması beklenilmektedir.

KAYNAKÇA

- 68 Sıra No.lu Katma Değer Vergisi Sirküleri (31/03/2020 tarih KDV-68/2020-1 sayı ile Gelir idaresi Başkanlığınca duyurulmuştur.)
- 127 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Sirküleri (17/04/2020 tarih ve VUK-127/ 2020-6 sayı ile Gelir idaresi Başkanlığınca duyurulmuştur.)
- 128 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Sirküleri (20/04/2020 tarih ve VUK-128/2020-7 sayı ile Gelir idaresi Başkanlığınca duyurulmuştur.)
- 129 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Sirküleri (21/04/2020 tarih ve VUK-129/ 2020-8 sayı ile Gelir idaresi Başkanlığınca duyurulmuştur.)
- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu (10.01.1961 tarih ve 10705 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.)
- 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (24.03.2020 tarih ve 31078 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.)
- 854 sayılı Deniz İş Kanunu (29/4/1967 tarih ve 12586 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmıştır.)
- 2020/2 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi (31.03.2020 tarih ve 29537098-010.06.01(66)-E.41721 sayı ile Gelir idaresi Başkanlığı tarafından bütün vergi dairesi başkanlıklarına gönderilmiştir.)
- 2020/3 Seri No.lu Uygulama İç Genelgesi (Gelir idaresi Başkanlığı tarafından, 03.04.2020 tarih ve 80100189-105[13-1540]-E.42718 sayı ile bütün vergi dairesi başkanlıklarına gönderilmiştir.)
- 2480 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı (30/04/2020 tarih ve 31114 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanmış-

tır.)

- 3065 sayılı KDV Kanunu (02.11.1984 tarih ve 18563 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)
- 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu (08.09.1999 tarih ve 23810 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)
- 4857 sayılı İş Kanunu (10.06.2003 tarih ve 25134 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (16.06.2006 tarih ve 26200 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)
- 5953 sayılı Basın İş Kanunu (20/6/1952 tarih ve 8140 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)
- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)
- 6098 sayılı Borçlar Kanunu (4/2/2011 tarih ve 27836 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)
- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (28.07.1953 tarih ve 8469 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)
- 7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (26 Mart 2020 tarih ve 31080 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)
- 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik Ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (17.04.2020 tarih ve 31102 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)
- Dönmez, Hasan ve Atak, Okan, “Özel Ek-Koronavirüs (Covid-19) Salgınına Karşı Alınan Tedbirlerin İşçi ve İşveren Üzerindeki Muhtemel Olumsuz Etkilerini Bertaraf Etmek Amacıyla Vergi ve Sosyal Güvenlik Mevzuatında Yapılan Düzenlemeler”, Vergi Sorunları Dergisi, Nisan 2020, Sayı 379.
- KDV Genel Uygulama Tebliği (26.04.2014 tarih ve 28983 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)
- Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği (1 Sıra No.lu) (18.02.2017 tarih ve 29983 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)
- Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği (Sıra No: 1)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No:8) (04/04/2020 tarih ve 31089 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)
- Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının, 02/04/2020 tarihli ve “Prim Ödeme Sürelerinin Erteleme Hakkında” konulu duyurusu.
- Uyumsoft, “NACE Kodu Nedir, Ne işe Yarar?” (<https://www.uyumsoft.com/nace-kodu-nedir-ne-ise-yarar/>), Erişim Tarihi: 24.04.2020.